

Takistused ja võimalused kaugjahutuse arendamiseks

Eestis

Kaugjahutus on süsteem, kus hoonete jahutamiseks levitatakse energiat kesksest jaamast (katlamajast) tarbijateni. KJ kasutatakse peamiselt suure hoonestustihedusega aladel, võrgu loomise eelduseks on ka tootmiseks vajaminevate algallikate olemasolu ning tarbijate ja tootmise vaheline mõistlik vahekaugus. Peamisteks KJ tarbijateks on elamu-, kaubandus-, büroo- ja tööstushooned; koolid, haiglad ning hotellid. Kaugjahutus on levinud Põhjamaades, Kesk-Euroopas, Ameerikas ning ka Lähis-Idas. KJ süsteemis on külmakandjaks jahutatud vesi. Kaugjahutusel on nii majanduslikke- kui ka keskkonnaalaseid eeliseid lokaalse jahutuse ees.

Uurimusliku osa läiviimiseks küsitles autor kolme teenusega seotud osapoolt: arendajaid, ehk potentsiaalseid tarbijaid, olemasolevaid KJ tarbijaid ning teenusepakkujaid. Intervjuud viidi läbi meili teel kirjalikult, Teamsi vahendusel või telefoni teel. Igale osapoolle valmistati ette küsimused, mis on kajastatud bakalaureusetöö lisades. Autori hinnangul oli arendajate teadlikkus KJstest valdavalt madal- ei oldud teadlikud teenuse arenduspiirkondadest, eelistest lokaalse jahutuse ees ning liitumisvõimalustest. Huvitavaks asjaoluks on see, et kuigi teadlikkus oli madal, olid arendajad siiski kujundanud arvamuse teenuse hinna ja mõistlikkuse osas. Autori hinnangul on teadlikkuse tõstmine üks võtmelemente teenuse arendamiseks Eestis.

Olemasolevate tarbijate kogemus tõestas võrguvaldajate poolt mainitud- KJ müügis on kandev roll kaugkütte müügil, n.ö reaktiivne pool. Mitu arendajat otsustas KJga liituda, kuigi esmalt mindi liitumispakkumist saama vaid KKTle. Olemasolevate tarbijate hinnangud liitumisprotsessile 10 palli skaalal olid valdavalt kõrged, peamise probleemina toodi välja ajakulu, mis kaasnes teenusega liitumiseks. Kõige populaarsemad nimetatud eelised, miks otsustati liituda olid madal esialgne investering, madalad hoolduskulud, vähenev müra ning teenuse keskkonnasäästlikkus. Suurem osa tarbijaid kasutaksid teenust ka edasistes projektides. Kui kliendid juba KJga liidetakse ollakse teenusega rahul, mis kinnitab autori hüpoteesi, et peamised probleemid KJ arendamisel on müügis/uute klientide liitmisel.

Autor viis läbi ka intervjuud võrguvaldajatega, kelle hulka kuulusid Margus Raud Gren Tartust, Hannes Puusepp Gren Eestist ning Tanel Kirs Utilitas Tallinnast. Tartus ja Pärnus nähti peamise probleemina tarbijate madalat teadlikkust hinna kujunemisest, Tallinnas koostööd

kohaliku omavalitsusega. Viimase alusel otsustas autor viia läbi intervjuu ka Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi energeetikaosakonna juhti, Rein Vaksi, kelle peamiseks soovitusel oli vastavate uurimuste läbiviimine, mis tõestaks KOVile KJ panust energiaalaste eesmärkide täitmisel.

Autori hinnangul saavutati tööle seatud eesmärk- kaardistati peamised takistused teenuse arendamisel, mille alusel koostati ettepanekud teenuse paremaks arendamiseks Eestis. Viimaste hulka kuulusid ettepanekud müügitööle, üldisele teadlikkuse tõstmisele, uurimuste läbiviimisele ning ettepanekud arhitektidele. Edasiseks võiks viia läbi sarnase uurimuse 5 aasta pärast, kaardistades teenuse areng ning võrreldes saadud tulemusi tänaste tulemustega.

Katre Keridan
193419EACB
Keskkonna-, energia- ja keemiatehnoloogia
Energiatehnoloogia peeriala